

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU ANALYTIQUE

BEKNOPT VERSLAG

SÉANCE PLÉNIÈRE

PLENUMVERGADERING

mardi

dinsdag

20-12-2005

20-12-2005

Matin

Voormiddag

SOMMAIRE

INHOUD

Excusés	1	Berichten van verhindering	1
PROJETS ET PROPOSITIONS	1	ONTWERPEN EN VOORSTELLEN	1
Projet de loi apportant des modifications diverses au Code d'instruction criminelle et au Code judiciaire en vue d'améliorer les modes d'investigation dans la lutte contre le terrorisme et la criminalité grave et organisée (2055/1-6)	1	Wetsontwerp houdende diverse wijzigingen van het Wetboek van Strafvordering en van het Gerechtelijk Wetboek met het oog op de verbetering van onderzoeksmethoden naar het terrorisme en de zware en georganiseerde criminaliteit (2055/1-6)	1
<i>Discussion générale</i>	1	<i>Algemene bespreking</i>	1
<i>Orateurs: Jean-Pierre Malmendier, Melchior Wathelet, président du groupe cdH, Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de la Justice, Tony Van Parys, Walter Muls, Thierry Giet, président du groupe PS, Bart Laeremans</i>		<i>Sprekers: Jean-Pierre Malmendier, Melchior Wathelet, voorzitter van de cdH-fractie, Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Justitie, Tony Van Parys, Walter Muls, Thierry Giet, voorzitter van de PS-fractie, Bart Laeremans</i>	

SÉANCE PLÉNIÈRE

du

MARDI 20 DÉCEMBRE 2005

Matin

PLENUMVERGADERING

van

DINSDAG 20 DECEMBER 2005

Voormiddag

La séance est ouverte à 10 h 02 par M. Herman De Croo, président.

Ministres du gouvernement fédéral présents lors de l'ouverture de la séance : Mme Laurette Onkelinx

Une série de communications et de décisions doivent être portées à la connaissance de la Chambre. Elles seront reprises sur le site web de la Chambre et insérées dans l'annexe du compte rendu intégral de cette séance.

Excusés

Raisons de santé : Dominique Tilmans
En mission à l'étranger : Stef Goris
Empêché : Guy D'haeseleer

Projets et propositions

01 **Projet de loi apportant des modifications diverses au Code d'instruction criminelle et au Code judiciaire en vue d'améliorer les modes d'investigation dans la lutte contre le terrorisme et la criminalité grave et organisée (2055/1-6)**

Discussion générale

La discussion générale est ouverte.

01.01 **Jean-Pierre Malmendier**, rapporteur : Le 16 novembre dernier, la commission a auditionné les membres des services de la police et de la justice, des avocats ainsi que des représentants de la Ligue de droits de l'homme. La demande d'avis du Conseil d'État sur les articles non urgents, telle que formulée par M. Van Parys, a été rejetée par 8 voix contre 3 et 2 abstentions.

De vergadering wordt geopend om 10.02 uur door de heer Herman De Croo, voorzitter.

Tegenwoordig bij de opening van de vergadering zijn de ministers van de federale regering: mevrouw Laurette Onkelinx

Een reeks mededelingen en besluiten moeten ter kennis gebracht worden van de Kamer. Zij worden op de website van de Kamer en in de bijlage bij het integraal verslag van deze vergadering opgenomen.

Berichten van verhindering

Gezondheidsredenen: Dominique Tilmans
Met zending Buitenslands: Stef Goris
Verhindert: Guy D'haeseleer

Ontwerpen en voorstellen

01 **Wetsontwerp houdende diverse wijzigingen van het Wetboek van Strafvordering en van het Gerechtelijk Wetboek met het oog op de verbetering van onderzoeksmethoden naar het terrorisme en de zware en georganiseerde criminaliteit (2055/1-6)**

Algemene bespreking

De algemene bespreking is geopend.

01.01 **Jean-Pierre Malmendier**, rapporteur: Op 16 november jongstleden heeft de commissie beslist hoorzittingen te houden met leden van de politiediensten en het gerecht, met advocaten en met vertegenwoordigers van de Liga voor de rechten van de mens. Het voorstel van de heer Van Parys om het advies van de Raad van State in te winnen in verband met de niet-dringende artikelen, werd verworpen met 8 tegen 3 stemmen en 2

onthoudingen.

Dans le cadre de la discussion générale, tous les intervenants ont insisté sur le maintien d'un équilibre entre l'efficacité des investigations et les libertés fondamentales.

Mme Nagy regrette que l'article 6 du projet habilite le procureur à autoriser seul le contrôle visuel discret dans un lieu privé, restreignant ainsi la notion de domicile telle que définie par la Convention européenne des droits de l'homme. Elle prône le maintien du contrôle du juge d'instruction en ce qui concerne l'utilisation de l'appareil photographique dans les observations systématiques et rappelle que la notion de dossier confidentiel doit rester la règle.

Pour M. Wathelet, le projet vise à encadrer des pratiques existantes dans l'intérêt de tous. Il s'interroge toutefois sur les conséquences liées à l'instauration d'une nouvelle catégorie de lieu privé.

M. Van Parys regrette que ce projet soit voté dans l'urgence. En outre, il souhaite que la ministre présente un aperçu schématique des nouvelles dispositions et de la nouvelle figure de juge d'instruction fédéral. Il souligne également les risques d'abus et de divulgation de données. Il appelle donc à la vigilance des juridictions d'instruction en matière d'audience et de transfert des dossiers. Selon lui, la longueur de la procédure ainsi que la désignation de six juges d'instruction spécialisés dans le terrorisme pourraient entraver la réalisation du projet. Il s'interroge notamment sur les critères de sélection des juges d'instruction spécialisés et sur la pertinence du critère d'ancienneté dans la désignation du doyen des juges d'instruction.

Selon M. Maingain, la notion de domicile, telle que contenue à l'article 6 du projet, n'est pas conforme à la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme en la matière. Comment le procureur du Roi pourra-t-il départager les notions de domicile et de lieu privé ? M. Maingain regrette aussi qu'une décision du parquet du procureur du Roi puisse être émise oralement et doive, en plus, être confirmée par écrit « dans les plus brefs délais », cette dernière notion demandant à être précisée.

Tijdens de algemene bespreking drongen alle sprekers aan op het behoud van het evenwicht tussen de efficiency van het onderzoek enerzijds en de fundamentele vrijheden anderzijds.

Mevrouw Nagy betreurt dat bij artikel 6 de procureur alleen gemachtigd wordt toestemming te verlenen voor een inijkoperatie op een private plaats. Het begrip "woning" zoals omschreven in het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden wordt op die manier ingeperkt. Mevrouw Nagy wil dat het noodzakelijke toezicht door de onderzoeksrechter gehandhaafd wordt met betrekking tot de aanwending van een fototoestel als technisch middel bij de stelselmatige observaties, en wijst erop dat het begrip "vertrouwelijk dossier" de regel moet blijven.

De heer Wathelet wijst erop dat het wetsontwerp ertoe strekt de bestaande werkwijzen een kader te verschaffen, in het belang van iedereen. Toch heeft hij vragen bij de gevolgen van de invoering van een nieuwe categorie van "private plaats".

De heer Van Parys betreurt dat over dit belangrijke wetsontwerp onder tijdsdruk moet worden gestemd. Hij vraagt voorts dat de minister een schematisch overzicht van de nieuwe bepalingen zou geven, alsook van de nieuwe figuur van de federale onderzoeksrechter. Hij wijst eveneens op het risico van misbruiken en bekendmaking van gegevens. De onderzoeksgerechten zullen dus waakzaam moeten zijn wat de zittingen en wat de overdracht van dossiers betreft. Volgens hem dreigen de duur van de procedure en de aanwijzing van zes onderzoeksrechters gespecialiseerd in terrorisme de tenuitvoerlegging van het ontwerp in het gedrang te brengen. Hij heeft meer bepaald vragen bij de selectiecriteria van de gespecialiseerde onderzoeksrechters en bij de pertinentie van het anciënniteitscriterium voor de aanwijzing van de deken van de onderzoeksrechters.

Volgens de heer Maingain is het begrip woning, zoals het in artikel 6 van het ontwerp wordt beschreven, niet in overeenstemming met de rechtspraak van het Europees hof voor de rechten van de mens. Hoe kan de procureur des Konings het onderscheid maken tussen de begrippen 'woning' en 'private plaats'? De heer Maingain vindt het ook jammer dat een beslissing van het parket van de procureur des Konings mondeling kan worden meegedeeld en zo snel mogelijk nog eens schriftelijk moet worden bevestigd. Het laatste begrip moet zeker worden verduidelijkt.

Le professeur Valkeneer affirme, dans le *Journal des Tribunaux*, que si la Cour d'arbitrage incite le législateur à organiser un système confiant le contrôle des observations et des infiltrations à un juge ayant accès à l'ensemble du dossier confidentiel, le récent arrêt Edwards et Lewis c/ le Royaume Uni laisse cependant présager une censure par la Cour européenne des droits de l'homme d'un tel contrôle unilatéral.

Jusqu'où, en effet, faut-il permettre à la défense d'avoir accès à des éléments du dossier confidentiel et jusqu'où la juridiction de contrôle doit-elle pouvoir donner cette possibilité à la défense ? Qu'est-ce qui justifie que l'on arrête ce contrôle au niveau de la chambre des mises en accusation ? Pourquoi le juge du fond ne pourrait-il connaître de la teneur complète du dossier confidentiel ou au moins avoir la possibilité de vérifier, en cas de contestation, si ce qui est dans le dossier confidentiel doit le rester ou non ?

Les raisons pour lesquelles le parquet a eu recours à certaines méthodes ne peuvent en aucun cas être cachées ; or, les dispositions légales en projet n'offrent pas de garanties suffisantes sur ce point.

M. Giet souligne l'importance de l'effectivité du contrôle, que ce soit du point de vue du choix de la chambre des mises en accusation, du choix des magistrats mais aussi de la capacité de cette chambre, dont la charge de travail a déjà été alourdie ces dernières années, à exercer effectivement ce contrôle.

M. Muls estime que si l'on accepte qu'il y ait un contrôle, on doit accepter que les règles de procédure y soient utilisées, parfois même de façon abusive ; sans quoi il faut refuser tout contrôle. En cas de déroulement normal, un dossier doit pouvoir être réglé de manière simple afin d'être soumis au juge qui se prononcera sur le fond.

D'après M. Casaer, si le projet de loi répond, pour le Conseil d'État, à l'arrêt d'annulation de la Cour d'arbitrage, certaines questions subsistent néanmoins. Les juges d'instruction spécialisés doivent disposer d'une expérience du terrain et d'une maturité suffisantes. Les réseaux d'indicateurs doivent être gérés de manière efficace, sans dévoiler leur identité mais en dévoilant davantage les circonstances dans lesquelles un indicateur a été recruté. M. Marc Van Laere, de la police judiciaire fédérale, a montré, sur

In het *Journal des tribunaux* stelt professor Valkeneer dat terwijl het Arbitragehof de wetgever aanspoort om een systeem te organiseren waarbij de controle van de waarnemingen en infiltraties aan een rechter wordt toevertrouwd die toegang heeft tot heel het vertrouwelijk dossier, het recent arrest Edwards en Lewis tegen het Verenigd Koninkrijk toch doet vermoeden dat het Europees hof voor de rechten van de mens dergelijke eenzijdige controle zal afwijzen.

In hoeverre mag men de verdediging toegang geven tot de elementen van het vertrouwelijk dossier en in hoeverre moet men toestaan dat het controlerend rechtscollege de verdediging die mogelijkheid biedt? Waarom zou die controle bij de kamer van inbeschuldigingstelling moeten stoppen? Waarom zou de feitenrechter geen kennis mogen hebben van de hele inhoud van het vertrouwelijk dossier en eventueel bij betwisting niet mogen nagaan of wat er in het vertrouwelijk dossier staat, al dan niet vertrouwelijk moet blijven.

De redenen waarom het parket bepaalde methoden heeft gebruikt, mogen in geen geval verborgen blijven; het is echter niet zeker dat de wettelijke bepalingen uit dat oogpunt voldoende waarborgen bieden.

De heer Giet onderstreept het belang van de werkzaamheid van de controle, vanuit het oogpunt van de keuze van de kamer van inbeschuldigingstelling en de keuze van de magistraten. Bovendien is het ook de vraag of die kamer, wiens werkbelasting de jongste jaren is toegenomen, die controle ook echt kan uitoefenen.

De heer Muls vindt dat als men aanvaardt dat er een controle plaatsvindt, men ook moet aanvaarden dat er procedureregels worden toegepast, soms zelfs op onrechtmatige wijze; anders moet men iedere controle afwijzen. Als alles normaal verloopt, moet een dossier op een eenvoudige manier kunnen worden afgehandeld teneinde te worden gebracht voor de magistraat ten gronde die moet beoordelen.

De heer Casaer stelt vast dat de Raad van State weliswaar oordeelt dat het wetsontwerp tegemoet komt aan het vernietigingsarrest van het Arbitragehof, maar volgens hem blijven een aantal vragen evenwel niet beantwoord. De gespecialiseerde onderzoeksrechters moeten over de noodzakelijke terreinervaring en maturiteit beschikken. De netwerken van informanten moeten efficiënt worden gerund; daarbij mag hun identiteit niet worden onthuld, maar moeten meer inlichtingen verschaft worden over de

la base des chiffres de 2001 à 2004, que l'on ne faisait pas démesurément appel aux méthodes particulières de recherche (MPR). Cet équilibre doit, aux yeux de l'intervenant, faire l'objet d'une attention constante.

L'intérêt d'un contrôle du recours aux MPR exercé par la chambre des mises en accusation plutôt que par le juge du fond consiste, selon M. Borginon, en ce que ce contrôle peut être exercé à un stade précoce. Un tel contrôle évite également l'omnipotence des procureurs et des juges d'instruction et permet d'examiner dans quelle mesure la preuve obtenue peut entraîner la poursuite concrète d'une personne concrète devant le juge de fond. Un nombre limité d'avocats répondant à certains critères pourraient exercer un contrôle sur le recours aux MPR. L'intervenant partage les remarques de M. Van Parys concernant le monopole, l'attribution territoriale et la fonction de doyen des juges d'instruction. M. Borginon regrette la formulation utilisée dans le texte pour l'extension des MPR à l'exécution de la peine, car aucune limitation n'est prévue.

La ministre de la Justice a répondu précisément aux questions soulevées, et je renvoie à ce propos aux pages 14 à 34 du rapport.

J'en viens à la discussion des articles.

Concernant l'article 6, la ministre affirme que la crainte d'irruptions arbitraires dans des secrétariats de partis politiques ou de syndicats est infondée puisque la Cour de cassation étend la notion de « domicile » aux endroits où de la correspondance confidentielle est conservée. L'intervention d'un juge d'instruction est alors requise. Les §§ 1 et 2 de la disposition en projet doivent être lus conjointement et un contrôle visuel discret ne peut donc être appliqué qu'en cas d'infractions mentionnées dans la liste des écoutes téléphoniques, commises par une organisation criminelle. Des éléments suspects mais sans rapport avec l'infraction faisant l'objet de l'autorisation peuvent également être découverts dans le cas d'une perquisition. Dans la pratique, le juge d'instruction peut prendre contact avec le parquet, qui dresse un nouveau procès-verbal initial et ouvre un nouveau dossier, ou demander aux services de police de dresser procès-verbal et de le

omstandigheden waarin de informanten werden gerekruteerd. De heer Marc Van Laere van de federale gerechtelijke politie heeft op grond van cijfers van 2001 tot 2004 aangetoond dat niet op een buitensporige wijze gebruik werd gemaakt van de bijzondere opsporingsmethoden. Volgens de speaker moet er voortdurend op worden toegezien dat dat evenwicht wordt gerespecteerd.

Het voordeel van een controle op het gebruik van de bijzondere opsporingsmethoden door de kamer van inbeschuldigingstelling in plaats van door de bodemrechter is dat de controle in een vroeg stadium plaatsvindt, aldus de heer Borginon. Daardoor wanen de procureurs en onderzoeksrechters zich niet almachtig, en kan onderzocht worden in hoeverre het bewijs dat op die manier verkregen wordt, kan leiden tot de concrete vervolging van een persoon voor de bodemrechter. Een beperkt aantal advocaten, die aan bepaalde criteria voldoen, zouden een specifieke controle kunnen uitoefenen op het gebruik van de bijzondere opsporingsmethoden. De heer Borginon kan zich vinden in de opmerkingen van de heer Van Parys met betrekking tot de monopoliepositie, de territoriale toewijzing en het ambt van de deken van de onderzoeksrechters. Hij betreurt evenwel de formulering van de tekst met betrekking tot de uitbreiding van de bijzondere opsporingstechnieken tot de strafuitvoering, want daarvoor zouden geen beperkingen gelden.

De minister van Justitie heeft uitvoerig op de gestelde vragen geantwoord en terzake verwijs ik naar de bladzijden 14 tot 34 van het verslag.

Ik kom nu tot de artikelsgewijze bespreking.

Wat artikel 6 betreft, bevestigt de minister dat de vrees voor willekeurige invallen in secretariaten van politieke partijen en vakbonden onterecht is vermits het Hof van Cassatie oordeelt dat het begrip "woning" zich uitstrekt tot de plaatsen waar vertrouwelijke briefwisseling wordt bewaard. Aldus is het optreden van een onderzoeksrechter vereist. De §§ 1 en 2 van de ontworpen bepaling moeten samen gelezen worden. Een inijkoperatie is alleen toegestaan wanneer het om misdrijven gaat die op de lijst van de telefoontap voorkomen of die door een criminele organisatie werden gepleegd. Bij een huiszoeking kan men ook stuiten op verdachte zaken die niets te maken hebben met het misdrijf waarop de machtiging betrekking heeft. In de praktijk kan de onderzoeksrechter contact opnemen met het parket dat een nieuw aanvankelijk proces-verbaal opstelt en een nieuw dossier opent of de politiediensten verzoeken een proces-verbaal op te stellen en door te sturen naar

transmettre au parquet. Il en va de même pour le contrôle visuel discret.

Aux questions de Mme Nagy, la ministre a répondu que dans le cas d'un local abritant des archives de journalistes contenant des dossiers confidentiels, la notion de domicile s'applique, conformément à la jurisprudence de la Cour de cassation.

M. Wathelet demande de reprendre la définition de la Cour de cassation, mais la ministre relève la différence entre la jurisprudence de la Cour et l'article 8 de la Convention européenne des droits de l'homme. En outre, si l'on définit la notion de domicile dans ce texte, il faudra le faire partout. Et une nouvelle initiative législative serait nécessaire si la Cour de cassation modifiait sa définition.

Sur l'article 7, M. Giet considère que recourir aux méthodes particulières de recherche dans tous les cas de condamnation, c'est trop vaste. Selon le principe de proportionnalité, il vaut mieux se limiter aux cas où des personnes, condamnées à cinq ans au moins, sont en fuite, car elles peuvent représenter un danger pour la sécurité des citoyens. Son amendement vise donc des personnes fugitives condamnées par défaut. Mme Onkelinx, remarque qu'il prévoit le recours à ces méthodes pour deux cas différents : la recherche d'un crime ou délit dans un contexte de présomption d'innocence, et celle des personnes qui se soustraient à la justice. Par ailleurs, le traité du 8 juin 2004 entre la Belgique, les Pays-Bas et le Grand-Duché de Luxembourg en matière d'interventions policières transfrontalières, prévoit la possibilité de retrouver les personnes en fuite.

Pour M. Maingain, l'article 7 n'indique pas clairement si la mise en œuvre de ces méthodes particulières de recherche peut valoir quel que soit le délit. L'imprécision de l'article permet de croire que toute exécution de peine permet de recourir à ces méthodes.

M. Wathelet s'interroge aussi sur le critère de ces méthodes particulières de recherche, à savoir le nombre d'années auquel la personne a été condamnée. N'est-ce pas le motif de condamnation

het parket. Hetzelfde geldt voor de inijkoperatie.

Op de vragen van mevrouw Nagy heeft de minister geantwoord dat een locatie met archieven van journalisten die vertrouwelijke informatie bevatten, conform de rechtspraak van het Hof van Cassatie onder de notie woning valt.

De heer Wathelet vraagt dat de definitie van het Hof van Cassatie zou worden gehanteerd, maar de minister wijst op het verschil tussen de rechtspraak van het Hof en artikel 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens. Indien bovendien het begrip "woning" in deze tekst wordt omschreven, zal dat overal moeten gebeuren. Overigens zou in dat geval een nieuw wetgevend initiatief nodig zijn indien het Hof van Cassatie zijn definitie zou wijzigen.

Bij artikel 7 meent de heer Giet dat de bepaling dat naar bijzondere opsporingsmethoden wordt teruggegrepen in alle gevallen waar een veroordeling werd uitgesproken, wellicht te ruim opgevat is. Gelet op het proportionaliteitsbeginsel is het verkieslijk enkel van de bijzondere opsporingsmethoden gebruik te maken voor personen die werden veroordeeld tot ten minste vijf jaar celstraf en die voortvluchtig zijn, want zij kunnen een gevaar betekenen voor de veiligheid van de burgers. Zijn amendement heeft dus betrekking op voortvluchtigen die bij verstek werden veroordeeld. Minister Onkelinx merkt op dat het amendement in de aanwending van die methoden voorziet voor twee verschillende gevallen: het onderzoek naar een misdaad of wanbedrijf waarbij de betrokkene nog onschuldig wordt geacht, enerzijds, en het geval van mensen die zich aan het gerecht onttrekken, anderzijds. Overeenkomstig het Verdrag van 8 juni 2004 tussen België, Nederland en het Groothertogdom Luxemburg inzake grensoverschrijdend politieel optreden is het overigens mogelijk voortvluchtige personen terug te vinden.

Volgens de heer Maingain kan uit de formulering van artikel 7 niet worden opgemaakt of er van de bijzondere opsporingsmethoden gebruik gemaakt kan worden ongeacht het misdrijf. Het artikel is helemaal niet duidelijk wat dat betreft, en kan de indruk wekken dat voor elke strafuitvoering de mogelijkheid zou bestaan om naar de bijzondere opsporingsmethoden te grijpen.

De heer Wathelet heeft vragen bij het criterium op grond waarvan het gebruik van de bijzondere opsporingsmethoden al dan niet zou worden toegestaan, namelijk het aantal jaren

qui devrait plutôt être pris en compte ? La ministre explique que ces critères s'appliqueront différemment, en fonction de la méthode retenue.

Le Conseil d'État avait rappelé que les exigences de prévisibilité, de proportionnalité et de subsidiarité doivent aussi être observées. Le gouvernement a souligné avoir inscrit cette possibilité dans l'article 47ter du Code d'instruction criminelle, pour permettre aux condamnations liées à l'utilisation des méthodes particulières de recherche de s'appliquer aussi à ces méthodes dans le cadre de l'exécution des peines.

M. Maingain relève que le gouvernement a répondu au Conseil d'État dans l'exposé des motifs, mais non dans l'article. Une personne condamnée qui s'est soustraite à sa peine, ne va pas forcément commettre une nouvelle infraction. Or, l'article 47octies, § premier exige des indices sérieux que les personnes concernées commettent ou commettraient des infractions. Il faut donc préciser de quelles infractions il s'agit, sinon l'article pourrait être utilisé à d'autres fins.

M. Giet explique que l'article 7 étend le champ d'application des méthodes particulières. Outre les cas d'information ou d'instruction, sera prévue la recherche de personnes qui se soustraient à l'exécution de leur condamnation. Dans cette hypothèse, soit de nouvelles infractions sont commises (auxquelles la loi actuelle s'applique déjà), soit non. Si les faits commis ne sont pas particulièrement graves, faut-il utiliser des techniques particulières ? Il ne lui semble pas ; c'est pourquoi il a déposé un amendement.

L'autre solution serait de n'appliquer ces méthodes particulières que si les personnes en fuite ont été condamnées pour des infractions pouvant justifier le recours à ces méthodes.

M. Borginon, président, rappelle que se soustraire à

gevangenisstraf waartoe de betrokkene veroordeeld is. Zou men niet veeleer de reden waarom de betrokkene veroordeeld werd in aanmerking moeten nemen? De minister licht toe dat die criteria anders zullen worden toegepast, afhankelijk van de gehanteerde bijzondere opsporingsmethode.

De Raad van State had erop gewezen dat de voorwaarden met betrekking tot voorzienbaarheid, proportionaliteit en subsidiariteit vervuld moeten worden. De regering onderstreept dat ze die mogelijkheid heeft ingeschreven in artikel 47ter van het Wetboek van strafvordering, waardoor de wettelijke voorwaarden voor de toepassing van de bijzondere opsporingsmethoden tijdens het opsporings- of het gerechtelijk onderzoek, ook van toepassing worden op het gebruik van de bijzondere opsporingsmethoden in het kader van de strafuitvoering.

De heer Maingain merkt op dat de regering in de memorie van toelichting weliswaar op de opmerkingen van de Raad van State is ingegaan, maar niet in het artikel zelf. Een veroordeelde die zich heeft onttrokken aan zijn straf, zal niet noodzakelijk een nieuw misdrijf begaan. Voor de toepassing van artikel 47octies, § 1 dient er evenwel sprake te zijn van ernstige aanwijzingen dat de betrokkenen strafbare feiten plegen of zouden plegen. Er moet dus nader worden bepaald om welke misdrijven het gaat, zoniet zou het artikel voor andere doeleinden aangewend kunnen worden.

De heer Giet legt uit dat het toepassingsgebied van de bijzondere opsporingsmethoden met artikel 7 uitgebreid wordt. Naast de toepassing ervan tijdens het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek zullen de bijzondere opsporingsmethoden ook aangewend mogen worden bij de opsporing van personen die zich aan de tenuitvoerlegging van de straf waartoe zij veroordeeld zijn, onttrekken. In dat geval worden er ofwel nieuwe misdrijven gepleegd (en dan is de vigerende wet reeds van toepassing), ofwel niet. Als de gepleegde feiten niet bijzonder ernstig zijn, mag men zich afvragen of er wel naar die bijzondere methoden gegrepen hoeft te worden. De heer Giet vindt van niet, en heeft daarom een amendement ingediend.

De andere oplossing zou erin bestaan deze bijzondere werkwijzen enkel toe te passen als de voortvluchtigen veroordeeld werden wegens misdrijven die het gebruik van zulke methodes rechtvaardigen.

Voorzitter Borginon herinnert eraan dat men geen

l'exécution de sa peine n'est pas une infraction. Il y a donc une différence entre ce cas et les faits permettant, dans le droit actuel, de recourir aux méthodes particulières. Si l'on envisage cette nouveauté, il faudrait que ce soit pour des faits d'une particulière gravité, et non des infractions légères.

Le collaborateur de la ministre rappelle que, lorsque la loi sur les méthodes particulières de recherche a été adoptée, on n'avait pas déterminé, dans un seul article, ce que les principes de proportionnalité et de subsidiarité recouvrent, car cela varie en fonction des méthodes appliquées. Si un critère de proportionnalité de cinq ans pour les peines est défini, par exemple, on risque de devoir refuser des renseignements sur une personne condamnée à quatre ans, ce qui est contraire aux missions de police. Il faudra donc trouver un meilleur critère.

M. Borginon répond que l'article 7 doit être modifié, sous peine de nouveau recours devant la Cour d'arbitrage.

M. Maingain demande si les méthodes particulières de recherche peuvent être appliquées à des condamnés pour un délit visé à l'article 90ter, §§ 2 à 4. Cela permettrait de mettre en œuvre ces méthodes pour un terroriste en fuite, non pour un voleur à la tire. Le collaborateur de la ministre signale que certains crimes ne sont pas repris à l'article 90ter, comme le viol.

M. Wathelet demande si le critère à retenir ne devrait pas plutôt être la récidive ou l'indice sérieux de récidive.

Mme Nagy préférerait qu'on ne puisse faire appel aux méthodes spéciales de recherche que pour l'exécution de peines de personnes ayant commis des infractions pour lesquelles l'utilisation de ces méthodes est autorisée. Sans une telle clarification, il n'y aurait plus de limite.

M. Verherstraeten juge qu'il serait opportun de distinguer le recours aux informateurs ne nécessitant pas de seuil de peine, et d'autres techniques, comme l'observation et l'infiltration, aux conditions plus strictes. Pourquoi ne pas choisir la nature du délit comme critère ? Cela permettrait de recourir à l'infiltration ou à l'observation en cas de délits relatifs aux stupéfiants ou de criminalité

misdrijf pleegt wanneer men zich aan de uitvoering van zijn straf onttrekt. Er is dus een verschil tussen dat geval en de feiten die in het vigerende recht de aanwending van de bijzondere methoden verantwoorden. Als men zou overwegen die nieuwigheid in te voeren, zou dit voor zeer zware feiten moeten gelden en niet voor lichte misdrijven.

De medewerker van de minister herinnert eraan dat toen de wet over de bijzondere opsporingsmethoden werd goedgekeurd, men in geen enkel artikel heeft bepaald wat onder de begrippen evenredigheid en subsidiariteit moest worden verstaan want dit verschilt naar gelang van de toegepaste technieken. Indien bijvoorbeeld een evenredigheids criterium van vijf jaar voor de straffen zou worden vastgelegd, zou men het risico lopen het verschaffen van inlichtingen te moeten weigeren over iemand die tot vier jaar werd veroordeeld, wat in strijd is met de politieopdrachten. Men moet dan ook een beter criterium vinden.

De heer Borginon antwoordt dat artikel 7 moet worden gewijzigd want anders zullen onvermijdelijk nieuwe verzoekschriften bij het Arbitragehof worden ingediend.

De heer Maingain vraagt of de bijzondere opsporingsmethoden niet kunnen worden uitgevoerd op de veroordeelden voor een in artikel 90ter, §§ 2 tot 4 bedoeld misdrijf. Daarmee zou men die methoden kunnen gebruiken voor een voortvluchtige terrorist en niet voor een zakkenroller. De medewerker van de minister deelt mee dat bepaalde misdrijven, zoals verkrachting, niet onder artikel 90ter vallen.

De heer Wathelet vraagt of het in aanmerking te nemen criterium niet recidive of een ernstige aanwijzing voor recidive zou moeten zijn.

Mevrouw Nagy zou liever hebben dat men alleen van de bijzondere opsporingsmethoden gebruik maakt voor de strafuitvoering ten aanzien van personen die een misdrijf hebben gepleegd waarvoor het gebruik van die methoden is toegestaan. Zonder een dergelijke verduidelijking is er geen enkele beperking meer.

De heer Verherstraeten vindt dat het opportuun zou zijn een onderscheid te maken tussen het gebruik van informanten, waarvoor geen enkele drempel vereist zou zijn, en andere technieken, zoals observatie en infiltratie, waarvoor striktere voorwaarden vereist zouden zijn. Waarom kiest men als criterium niet de aard van het onderzochte misdrijf? Daarmee zou men met infiltratie of

organisée.

Le collaborateur de la ministre précise que la méthode la plus employée serait l'observation et les informateurs. Seul le juge d'instruction est compétent pour autoriser une observation avec vue dans un domicile pour localiser une personne condamnée ; or, il n'intervient pas dans l'exécution des peines. La police peut demander au procureur du Roi un mandat d'arrêt et de perquisition, mais pas de mettre en œuvre des méthodes particulières de recherche. Avant la loi sur ces méthodes, elles étaient mises en œuvre sans cadre légal. Il faut que les services de police puissent disposer de cet outil dans le cadre de l'exécution des peines.

Un amendement a été adopté, qui vise à préciser que ces méthodes pourront servir dans le cadre de l'exécution de peines d'une personne en fuite, aux mêmes conditions que celles prévues pour l'observation, l'infiltration et le recours aux indicateurs.

A l'article 10, Mme Nagy explique qu'afin de respecter le principe du contradictoire, il est nécessaire que les parties puissent avoir accès aux informations concernant la technique d'enquête utilisée. La ministre rappelle que la Cour d'arbitrage n'a pas remis en cause le principe du dossier confidentiel mais a simplement demandé qu'un juge puisse être désigné. Mme Nagy répond que le Conseil supérieur a lui aussi soulevé ce problème. Le problème ne semble donc pas tout à fait réglé. La ministre rétorque que le dossier confidentiel est et reste l'exception.

M. Wathelet demande des précisions quant à l'étendue exacte du contrôle. La ministre répond que la description du moyen technique ne sera pas révélée dans le dossier ouvert lorsque cette description risquerait d'empêcher que cette méthode soit encore utilisée ultérieurement. Ces informations figureront, en revanche, dans le dossier confidentiel qui sera soumis à un contrôle.

Pour qu'une technique d'observation ou d'infiltration puisse être autorisée, six éléments doivent être respectés: la proportionnalité; la subsidiarité; l'identité de la personne faisant l'objet de l'enquête; la période; le scénario ou le mode d'exécution; l'identité de l'officier de police qui est responsable

observatie kunnen werken, als de misdrijven verband houden met drugs of als het om de georganiseerde misdaad gaat.

De medewerker van de minister preciseert dat de meest gebruikte methode de observatie en het gebruik van informanten zou zijn. Enkel de onderzoeksrechter is bevoegd om een observatie met technische middelen met zicht in een woning toe te staan om een veroordeelde te lokaliseren; de onderzoeksrechter heeft echter geen uitstaans met de strafuitvoering. De politiediensten kunnen aan de procureur des Konings wel een opsporings- en aanhoudingsbevel vragen, maar kunnen geen bijzondere opsporingsmethoden toepassen. Vóór de aanneming van de wet op de bijzondere opsporingsmethoden, werden die methoden zonder wettelijk kader uitgevoerd. De politiediensten moeten in het kader van de strafuitvoering echter ook over dat instrument kunnen beschikken.

Er werd een amendement aangenomen dat ertoe strekt te preciseren dat die methoden kunnen worden aangewend in het kader van de strafuitvoering ten aanzien van een persoon die op de vlucht is, onder dezelfde voorwaarden als die welke gelden voor de observatie, de infiltratie en het inzetten van informanten.

Bij artikel 10 merkt mevrouw Nagy op dat, teneinde het principe van het tegensprekelijke karakter na te leven, het noodzakelijk is dat de betrokken partijen toegang kunnen hebben tot informatie omtrent de aangewende onderzoekstechniek. De minister van Justitie, wijst erop dat het Arbitragehof het principe van het vertrouwelijk dossier niet op de helling heeft gezet, maar alleen heeft gevraagd dat een rechter zou kunnen worden aangesteld. Mevrouw Nagy antwoordt dat ook de Hoge Raad dit probleem heeft opgeworpen. Het probleem lijkt dus niet helemaal opgelost. De minister werpt tegen dat het vertrouwelijk dossier de uitzondering is en blijft.

De heer Melchior Wathelet vraagt preciseringen omtrent de juiste omvang van de controle. De minister antwoordt dat de omschrijving van het technisch middel niet zal worden onthuld in het open dossier wanneer die omschrijving het risico zou inhouden dat deze methode achteraf niet langer zou kunnen worden gebruikt. Die inlichtingen zullen daarentegen worden opgenomen in het vertrouwelijk dossier, dat zal worden onderworpen aan een controle.

Opdat een techniek van observatie of infiltratie kan worden toegestaan, moeten zes elementen in acht worden genomen: de proportionaliteit; de subsidiariteit; de identiteit van de persoon op wie het onderzoek betrekking heeft; de periode; het scenario of de wijze van uitvoering; de identiteit van

de l'observation ou de l'infiltration.

Les quatre premiers points seront repris dans le dossier ouvert. Les deux derniers points n'apparaîtront que dans le dossier confidentiel. Les enquêteurs n'ont cependant pas intérêt à mettre trop d'éléments dans le dossier confidentiel et pas assez dans le dossier ouvert puisque tout ce qui figure dans le dossier confidentiel ne peut évidemment pas être utilisé comme élément de preuve.

Plusieurs collègues ont constaté que l'article 13 ne prévoit aucune exclusion de peine pour les informateurs. Or, les infractions qu'ils commettent le sont en concertation avec la police. Le collaborateur de la ministre explique que les informateurs peuvent effectivement être poursuivis. La pratique montre que cela ne les empêche pas de travailler avec la police. M. Muls note que l'engagement moral du procureur n'exclut pas que les victimes se constituent partie civile. M. Wathelet demande comment un indicateur pourra prouver que l'infraction qu'il a commise était motivée par la nécessité de protéger sa qualité d'informateur. Le collaborateur de la ministre explique que le choix des infractions est né de la pratique.

L'informateur n'a donc pas de cause légale d'excuse pour ne pas prendre la fonction qu'il occupe en matière d'information.

Président: M. Paul Tant.

Concernant l'article 22, M. Wathelet demande si la chambre des mises en accusation vérifiera également si les principes de subsidiarité et de proportionnalité ont été respectés dans le choix des méthodes particulières de recherche. L'intervenant demande en outre si le fonctionnaire de police qui exécute la mission peut être entendu par la chambre des mises en accusation. La ministre fait observer que la motivation de la décision d'utiliser certaines méthodes de recherche ne fait pas partie intégrante du dossier confidentiel mais figure aussi toujours dans le dossier judiciaire. Le collaborateur de la ministre précise la portée de la procédure prévue par l'article 235ter.

M. Maingain estime que les dispositions à l'examen limitent exagérément le contrôle de la légalité de l'application des méthodes particulières de recherche par les juridictions de jugement. Il souligne que la défense conserve la possibilité d'invoquer tous les moyens relatifs à la légalité du

de l'officier de police qui est responsable de l'observation ou de l'infiltration.

De eerste vier punten zullen worden vermeld in het «open» dossier. De laatste twee punten zullen alleen in het vertrouwelijk dossier worden opgenomen. De onderzoekers hebben er trouwens geen belang bij te veel elementen op te nemen in het vertrouwelijk dossier en te weinig in het «open» dossier, aangezien alles wat het vertrouwelijk dossier bevat uiteraard niet als bewijs kan worden gebruikt.

Verscheidene collega's merkten op dat artikel 13 geen enkele uitsluiting van straf bevat voor de informanten. Ze plegen de misdrijven echter wel in overleg met de politie. De medewerker van de minister geeft aan dat de informanten inderdaad kunnen worden vervolgd. Uit de praktijk blijkt dat dit ze niet belet met de politie samen te werken. De heer Muls merkt op dat het «moreel engagement» van de procureur niet uitsluit dat de slachtoffers zich burgerlijke partij stellen. De heer Wathelet vraagt hoe een informant zal kunnen bewijzen dat het misdrijf dat hij heeft gepleegd was ingegeven door de noodzaak zijn hoedanigheid van informant te beschermen. De medewerker van de minister legt uit dat de keuze van de misdrijven uit de praktijk gegroeid is.

De informant heeft dus om zijn informatiepositie niet te verliezen geen wettelijke verschoningsgrond.

Voorzitter: de heer Paul Tant.

Wat artikel 22 betreft, vraagt de heer Wathelet of de kamer van inbeschuldigingstelling ook nagaat of de principes van subsidiariteit en proportionaliteit gerespecteerd werden bij de keuze van de bijzondere opsporingsmethoden. De spreker wil tevens weten of de politieambtenaar die de opdracht uitvoerde door de kamer van inbeschuldigingstelling gehoord kan worden. De minister merkt op dat de motivatie voor het gebruik van een bepaalde opsporingsmethode niet uitsluitend deel uitmaakt van het vertrouwelijk dossier maar ook steeds te vinden is in het gerechtelijk dossier. De medewerker van de minister verduidelijkt de procedure die in artikel 235ter vastgelegd wordt.

De heer Maingain vindt dat de controle over de wettigheid van de toepassing van de bijzondere opsporingsmethode door de vonnisgerechten door de ter bespreking voorliggende bepalingen te zeer beperkt wordt. Hij onderstreept dat de verdediging de mogelijkheid behoudt om alle middelen met

recours à une méthode particulière de recherche devant le juge du fond. La ministre répond qu'aucun débat contradictoire n'a lieu au sein de la chambre des mises en accusation. Le collaborateur de la ministre ajoute que la divulgation de ces données confidentielles constitue une violation du secret professionnel.

M. Wathelet demande à la ministre de donner une liste des documents qui doivent figurer dans le dossier confidentiel, liste qui est communiquée par le collaborateur de la ministre.

Ce rapport reprend les points les plus importants du projet de loi. Je me réfère au rapport écrit pour le reste (*Applaudissements sur tous les bancs*).

01.02 Melchior Wathelet (cdH) : A la suite des discussions qui ont eu lieu au Sénat et des craintes exprimées par le barreau, il s'agit de remettre ce projet de loi dans son contexte.

L'objectif de ce texte est d'arriver à l'équilibre entre la tendance sécuritaire - les organes appropriés doivent avoir les moyens d'intervenir - et le respect de la vie privée, des libertés individuelles et du droit de la défense.

Il y a déjà eu précédemment une législation sur le sujet, la loi du 6 janvier 2003, à l'égard de laquelle le cdH avait exprimé un certain nombre de questions. Cette première tentative n'a pas été la bonne dans la mesure où la Cour d'arbitrage a donné tort au législateur sur plusieurs points : le recours à la mini instruction, la provocation policière en tant que cause d'irrecevabilité des poursuites et la question de la présence d'un juge d'instruction indépendant et impartial.

Nous devons répondre à l'arrêt de la Cour d'arbitrage avant la date butoir du 31 décembre 2005. Nous avons dû travailler très vite alors que ce texte recommandait toute la nuance. Il fallait effectivement faire une loi d'exception.

Je vais développer un certain nombre d'amendements. Je pense que la plupart peuvent faire l'objet d'un consensus. Madame la ministre, je voulais également souligner que si je devais voter aujourd'hui sur vos déclarations, je voterais oui. Mais il y a une inadéquation entre ce qui a été dit en commission et le texte légal qui est à notre disposition aujourd'hui et sur lequel nous devons voter.

betrekking tot de wettigheid van het gebruik van een bijzondere opsporingsmethode voor de bodemrechter op te werpen. De minister antwoordt dat de kamer van inbeschuldigingstelling geen tegensprekelijk debat houdt. De medewerker van de minister voegt hieraan toe dat het in de openbaarheid brengen van deze confidentiële gegevens een schending van het beroepsgeheim zou inhouden.

De heer Wathelet vraagt de minister een lijst op te geven van de documenten die in het vertrouwelijke dossier moeten opgenomen worden. Deze lijst wordt door de medewerker van de minister medegedeeld.

Dit verslag bevat de belangrijkste punten van het wetsontwerp. Voor het overige verwijs ik naar het schriftelijk verslag. (*Applaus op alle banken*).

01.02 Melchior Wathelet (cdH): Naar aanleiding van de bespreking in de Senaat en de opmerkingen van de balie, moet dit wetsontwerp opnieuw in zijn context geplaatst worden.

De tekst strekt ertoe een evenwicht te vinden tussen het streven naar veiligheid – de gepaste organen moeten over de middelen beschikken om te kunnen optreden – en de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer, de individuele vrijheden en het recht op verdediging.

Er bestond daarover al een wetgeving in het verleden, namelijk de wet van 6 januari 2003, waarover mijn partij verschillende vragen had gesteld. Deze eerste poging is op een mislukking uitgedraaid aangezien het Arbitragehof de wetgever op verschillende punten ongelijk heeft gegeven: het mini-onderzoek, de politionele provocatie als grond van onontvankelijkheid van de vervolgingen en de kwestie van de aanwezigheid van een onafhankelijke en neutrale onderzoeksrechter.

Het arrest van het Arbitragehof vereist een antwoord voor de uiterste datum van 31 december 2005. We hebben overhaast moeten werken, terwijl de tekst een zeer genuanceerde aanpak vergde. Er moest inderdaad een uitzonderingswet worden uitgewerkt.

Ik zal een aantal amendementen nader toelichten. Volgens mij kan over het grootste deel hiervan een consensus worden bereikt. Mevrouw de minister, ik wil ook benadrukken dat ik 'ja' zou stemmen indien ik mij vandaag over uw verklaringen zou moeten uitspreken. Maar de wettekst waarover we nu beschikken en waarover gestemd zal worden, beantwoordt niet volledig aan de besprekingen in de commissie.

Le premier élément que je désire aborder est l'article 90ter. Nous ne pouvons pas considérer de la même manière l'ensemble des infractions qui y sont reprises. Certaines requièrent des lois spécifiques, d'autres moins.

L'intitulé du projet de loi à l'examen aujourd'hui précise qu'il s'agit des méthodes particulières de recherche en vue de lutter contre le terrorisme et la criminalité grave et organisée. Or, l'article 90ter va bien plus loin que cela. Nous devons réexaminer cet article, je le répète, et revoir l'ensemble des infractions.

Le deuxième volet de mon intervention concerne la notion de provocation sur laquelle la Cour d'arbitrage s'est prononcée en demandant d'aller plus loin et de frapper d'irrecevabilité l'ensemble de l'action publique participant à la même intention délictueuse. Je déposerai un amendement en ce sens.

01.03 Laurette Onkelinx, ministre (*en français*) : Comme je l'ai indiqué à M. Vandenberghe au Sénat, le problème des nullités sera examiné dans le cadre du projet « Grand Franchimont » dont les travaux débiteront prochainement en commission.

01.04 Melchior Wathelet (cdH) : Si vos propos me rassurent, le texte n'est toutefois pas clair. L'amendement que j'ai déposé permettrait, d'une part, de le clarifier et, d'autre part, de le conformer à la jurisprudence de la Cour d'appel de Liège. L'intention délictueuse doit être un moteur et je ne vois pas d'inconvénient à prévoir au sein de cette assemblée ce qui le sera probablement dans le cadre du projet « Grand Franchimont ».

01.05 Tony Van Parys (CD&V) : M. Wathelet évoque à juste titre le point important que constituent les conséquences de la provocation.

La ministre se réfère aux déclarations faites au Sénat par le sénateur Vandenberghe concernant la question des nullités dans le projet de loi Franchimont. Mais cette réaction atteste précisément du caractère chaotique de l'approche du gouvernement. Nous débattons ici du projet de loi sur les méthodes particulières de recherche et, en ce qui concerne les problèmes qui en résultent, la ministre se réfère à l'examen au Sénat d'un autre projet, à propos duquel nous n'avons même pas encore reçu de documents. Car nous ne pouvons

Het eerste element dat ik wil aankaarten is artikel 90ter. Wij mogen de misdrijven die erin opgesomd staan niet op dezelfde manier benaderen. Sommige ervan vereisen specifieke wetten, voor andere is dat minder het geval.

Het opschrift van voorliggend wetsontwerp preciseert dat het betrekking heeft op bijzondere opsporingsmethoden in het kader van de strijd tegen het terrorisme en de zware en georganiseerde criminaliteit. Artikel 90ter gaat echter veel verder dan dat. Ik herhaal dat wij dat artikel opnieuw moeten onderzoeken en het geheel van de misdrijven moeten herzien.

Het tweede onderdeel van mijn uiteenzetting betreft het begrip "provocatie" waarover het Arbitragehof zich heeft uitgesproken; het Hof heeft gevraagd dat men ter zake verder zou gaan en dat de onontvankelijkheid zou gelden voor de hele strafvordering in het kader van hetzelfde voornemen om een misdrijf te plegen. Ik zal een amendement in die zin indienen.

01.03 Minister Laurette Onkelinx (*Frans*): Zoals ik aan de heer Vandenberghe in de Senaat heb gezegd, zal het probleem van de nietigheden worden behandeld in het kader van de zogenaamde "grote Franchimont", waarvan de bespreking in de commissie binnenkort zal worden aangevat.

01.04 Melchior Wathelet (cdH): Uw woorden stellen mij gerust maar de tekst blijft onduidelijk. Het amendement dat ik ingediend heb zou enerzijds de tekst duidelijker maken en hem anderzijds in overeenstemming brengen met de rechtspraak van het Hof van beroep van Luik. Het misdadig opzet moet een drijfveer zijn en ik heb er geen bezwaar tegen dat in deze vergadering wordt voorzien in wat waarschijnlijk in het kader van de 'Grote Franchimont' zal vastgelegd worden.

01.05 Tony Van Parys (CD&V): De heer Wathelet heeft natuurlijk een punt: er is inderdaad een probleem met de consequenties van de provocatie.

De minister verwijst naar wat senator Vandenberghe gezegd heeft in de Senaat over de regeling van de nietigheden in het wetsontwerp-Franchimont. Maar die reactie bewijst juist de chaotische aanpak van de regering. We bespreken nu het wetsontwerp op de bijzondere opsporingsmethoden en voor de problemen die daarbij aan het licht komen, verwijst de minister naar de bespreking in de Senaat van een ander ontwerp, waarover we hier zelfs nog geen documenten hebben ontvangen. We kunnen toch

préjuger de l'issue des débats au Sénat. En se référant, pour résoudre un problème, à un projet qui n'a pas encore été examiné à la Chambre, la ministre menace la sécurité juridique. Cette situation est illustrative du chaos et de la précipitation qu'entraîne le dépôt tardif de ce projet par le gouvernement.

Une situation similaire s'est d'ailleurs déjà produite avec les mandats des chefs de corps : la ministre avait alors déclaré que l'annonce du projet de loi suffirait pour informer les chefs de corps des délais fixés pour les vacances d'emploi. Mais la ministre n'est-elle pas, en sa qualité de garde des sceaux, la garante de l'État de droit ?

Nous n'avons pas assez de temps pour examiner le présent projet au fond alors qu'en la matière, il est très important de faire preuve de la plus grande prudence. Sinon nous courons le risque que des avocats habiles tirent parti des imprécisions de la loi.

01.06 Laurette Onkelinx, ministre (*en français*) : Nous devons régler le problème soulevé par la Cour d'arbitrage avant le 31 décembre. Le débat général sur les nullités ne rejaillira toutefois pas à l'occasion du « Grand Franchimont ».

A la suite de l'annulation de l'article 47^{quater} du Code d'instruction criminelle par la Cour d'arbitrage, la Cour de cassation nous a demandé une définition uniforme avec, dès lors, une conséquence uniforme pour ce qui concerne la provocation. Nous n'avons fait que répondre à la Cour d'arbitrage.

Pour répondre à cette demande, nous avons repris le choix du législateur de 2003 : rendre l'action publique irrecevable pour les faits délictueux directement liés à la provocation policière ; en revanche, la provocation n'aura pas d'incidence sur la validité des constatations effectuées avant la provocation ou sur la validité des constatations sans rapport avec le fait délictueux né de cette provocation.

La question de savoir si la volonté du législateur de 2003 doit être modifiée fera l'objet d'un débat général qui prendra du temps. Dans le cadre de ce projet-ci, nous reprenons cette volonté de 2003 et nous répondons à l'arrêt de la Cour d'arbitrage. Ni plus, ni moins.

niet voorspellen wat de discussies in de Senaat zullen opleveren. Door te verwijzen, bij wijze van zogenaamde oplossing voor een opgeworpen probleem, naar een ontwerp dat nog niet besproken is in de Kamer, brengt de minister de rechtszekerheid in het gedrang. Dit is kenmerkend voor het chaotische haastwerk als gevolg van de laattijdige indiening van dit ontwerp door de regering.

Iets gelijkaardigs is trouwens ook al gebeurd in verband met de mandaten van de korpsoversten: daar verklaarde de minister dat de aankondiging van het wetsontwerp wel zou volstaan om de korpsoversten te informeren over de termijnen van de vacatures. Is de minister dan niet de *garde des sceaux*, de behoeder van de rechtsstaat?

We hebben onvoldoende tijd om dit ontwerp ten gronde te bespreken, terwijl het in deze erg belangrijk is uiterste voorzichtigheid aan de dag te leggen. Anders dreigt het gevaar dat handige advocaten de onduidelijkheden in de wet zullen misbruiken.

01.06 Minister Laurette Onkelinx (*Frans*): Wij moeten uiterlijk tegen 31 december een oplossing vinden voor het door het Arbitragehof opgeworpen probleem. Het algemene debat over de nietigheid zal trouwens niet opnieuw woeden bij de bespreking van de zogenaamde "grote Franchimont".

Na de nietigverklaring van artikel 47^{quater} van het Wetboek van strafvordering door het Arbitragehof heeft het Hof van Cassatie ons gevraagd een eenvormige definitie uit te werken, met eenvormige implicaties wat de provocatie betreft. Wij zijn alleen maar ingegaan op de opmerkingen van het Arbitragehof.

Te dien einde hebben we teruggerepen op de keuze die de wetgever in 2003 gemaakt heeft: de onontvankelijkheid van de strafvordering voor strafbare feiten die rechtsreeks in verband staan met de provocatie door de politiediensten. De provocatie zal daarentegen geen gevolgen hebben voor de geldigheid van de vaststellingen die vóór de provocatie werden gedaan, noch voor de geldigheid van de vaststellingen die los staan van het strafbare feit dat uit de provocatie voortvloeit.

Over de vraag of het beleidsvoornemen van de wetgever van 2003 gewijzigd dient te worden, zal een algemeen debat worden gevoerd. Dat zal de nodige tijd vergen. In dit ontwerp blijven we evenwel bij de intenties van de wetgever van 2003, en komen we tegemoet aan de opmerkingen van het Arbitragehof. Niets meer, maar ook niets

minder.

01.07 Melchior Wathelet (cdH) : M. Van Parys me rejoint, notamment en ce qui concerne l'obligation de précision et l'absence de latitude, dont on sait que les plaideurs se saisiront.

01.07 Melchior Wathelet (cdH): De heer Van Parys deelt mijn standpunt met name over de preciseringsverplichting en het ontbreken van enige manoeuvreerruimte, twee punten waarvan advocaten gretig gebruik zullen maken.

Outre l'arrêt de la Cour d'arbitrage relativement à la définition, la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme énonce qu'il faut prévoir l'irrecevabilité sur les faits provoqués ainsi que sur les faits connexes. La Cour d'appel de Liège reprend également le critère de l'intention délictueuse. Ce dernier devrait présider aux conclusions d'irrecevabilité et doit guider notre réflexion. S'il faut nous conformer à l'arrêt de la Cour d'arbitrage, il en va de même de la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme et de celle de la Cour d'appel de Liège.

Naast het arrest van het Arbitragehof over de omschrijving, zegt de rechtspraak van het Europees hof voor de rechten van de mens dat er in de onontvankelijkheid moet worden voorzien voor de veroorzaakte feiten en de aanverwante feiten. Het Luikse hof van beroep neemt ook het criterium over van het voornemen om een misdrijf te plegen. Dit laatste criterium moet bepalend zijn als men tot onontvankelijkheid besluit en moet ook de leidraad zijn van onze bezinning. Als wij ons aan het arrest van het Arbitragehof moeten aanpassen, dan geldt hetzelfde voor de rechtspraak van het Europees hof voor de rechten van de mens en voor die van het Luikse hof van beroep.

Le troisième point concerne les mesures particulières de recherche dans le cadre de l'exécution de la peine. A nouveau, le texte proposé dans l'urgence ne traduit pas exactement les intentions qui ont été exprimées en commission. Dès lors, je déposerai un nouvel amendement reflétant fidèlement nos discussions en explicitant l'argument de proportionnalité évoqué en commission.

Het derde punt heeft betrekking op de bijzondere opsporingsmethodes in het raam van de strafuitvoering. Ook hier geeft de in alle haast voorgestelde tekst de intenties die in de commissie werden vertolkt niet nauwkeurig weer. Ik zal dan ook een nieuw amendement indienen dat onze besprekingen trouw weerspiegelt en het in de commissie aangevoerde proportionaliteitsargument toelicht.

01.08 Laurette Onkelinx, ministre (*en français*) : Notre texte va plus loin en prévoyant l'utilisation des méthodes de recherche conformément aux principes de subsidiarité et de proportionnalité, ce qui n'est pas le cas de votre amendement. Dans vos amendements, vous réduisez en réalité la protection offerte aux journalistes, par exemple, dans la loi de 2005. Toute la doctrine considère le domicile comme une notion évolutive tandis qu'en figeant cette notion dans la loi, vous réduisez la portée de cette protection.

01.08 Minister Laurette Onkelinx (*Frans*): Onze tekst gaat verder: hij voorziet in het gebruik van de opsporingsmethoden overeenkomstig het subsidiariteits- en het proportionaliteitsbeginsel. Dat is niet zo in uw amendement. Met uw amendementen doet u afbreuk aan de bescherming die bijvoorbeeld de journalisten wordt geboden in de wet van 2005. De rechtsleer is het er algemeen over eens dat het begrip "woning" evolueert. Wanneer u dat begrip in de wet omschrijft, beperkt u de draagwijdte van de bescherming.

01.09 Melchior Wathelet (cdH) : Dans le projet, un contrôle visuel discret sera possible, et à n'importe quel moment, sans l'accord du juge instruction s'il ne s'agit pas d'un domicile. Selon la Cour d'arbitrage, moins les garanties sont importantes, plus on doit respecter le droit à la vie privée, les droits de la défense, etc. C'est donc la notion de domicile qui peut « priver » le parquet de faire procéder à des contrôles visuels discrets. Mais il s'agit d'une notion mouvante. C'est, à mes yeux, la définition large donnée au terme « domicile » par la Cour européenne des droits de

01.09 Melchior Wathelet (cdH): Volgens het ontwerp zal er gelijk wanneer een inijkoperatie kunnen worden uitgevoerd zonder toestemming van de onderzoeksrechter, wanneer die niet in een woning doorgaat. Het Arbitragehof is van oordeel dat hoe minder waarborgen er worden geboden, hoe meer het recht op een privé-leven of de rechten van de verdediging, enz. moeten worden nageleefd. Het concept woning kan het parket hinderen om tot inijkoperaties over te gaan. Maar het gaat om een rekbaar begrip. Volgens mij moeten we ons laten leiden door de ruime

l'homme qui doit être admise, plutôt que la définition de la Cour de cassation.

Nous proposons donc une définition qui accepte la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme et qui fait référence à un local utilisé à des fins professionnelles ou comme lieu de réunion d'une association.

01.10 Laurette Onkelinx, ministre (*en français*) : Si la Cour européenne des droits de l'homme considère la notion de domicile d'une manière large, elle admet des intrusions dans certains cas. La jurisprudence de la Cour de cassation assure une protection absolue.

01.11 Melchior Wathelet (cdH) : Un local professionnel dans lequel il y a une composante privée posera problème.

Il doit être assimilé à un domicile, mais pour le savoir, et savoir si on peut pratiquer un contrôle visuel discret, il va falloir pratiquer un contrôle visuel discret ! C'est paradoxal. Comment parler de protection absolue dans une telle situation ? La définition de la Cour européenne des droits de l'homme sera donc finalement toujours invoquée.

01.12 Laurette Onkelinx, ministre (*en français*) : La protection offerte par la Cour européenne des droits de l'homme prévoit des restrictions.

D'un point de vue pragmatique, les enquêteurs, en entrant quelque part, vont peut-être se rendre compte, contrairement à ce qu'ils pensaient au départ, qu'il s'agit d'un domicile, selon la définition de la Cour de cassation, et non pas d'un lieu privé non accessible au public. La vigilance est cruciale, puisque n'importe quel élément de preuve tiré de méthodes particulières de recherche sera annulé si ces dernières ne sont pas conformes aux conditions et obligations prévues par la loi.

01.13 Melchior Wathelet (cdH) : Mais dans votre exemple, les enquêteurs ont dû pratiquer un contrôle visuel discret pour savoir si c'était un domicile ou pas !

01.14 Laurette Onkelinx, ministre (*en français*) : Chaque fois qu'un doute existe, les enquêteurs ont intérêt à considérer qu'il s'agit d'un domicile !

interprétation die het Europees Hof van de rechten van de mens aan het begrip "woning" geeft en niet door de definitie van het Hof van Cassatie.

We stellen dus een definitie voor die rekening houdt met de rechtspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens en die verwijst naar een lokaal dat voor beroepsdoeleinden of als vergaderplaats van een vereniging wordt gebruikt.

01.10 Minister Laurette Onkelinx (*Frans*): Het Europees Hof voor de rechten van de mens mag het begrip woning dan wel ruim omschrijven, het staat in sommige gevallen het binnendringen toe. De rechtspraak van het Hof van Cassatie garandeert een absolute bescherming.

01.11 Melchior Wathelet (cdH): Een lokaal met een privé-gedeelte dat voor beroepsdoeleinden wordt gebruikt zal problemen doen rijzen.

Dat moet met een woning worden gelijkgesteld, maar om zeker te zijn en om te weten of een inijkoperatie toegelaten is, zal men eerst een inijkoperatie moeten uitvoeren! Dat is paradoxaal. Hoe kan men in dergelijke omstandigheden van een absolute bescherming gewagen? Uiteindelijk zal altijd naar de omschrijving van het Europees Hof voor de rechten van de mens worden verwezen.

01.12 Minister Laurette Onkelinx (*Frans*): De door het Europees Hof voor de rechten van de mens geboden bescherming omvat een aantal beperkingen.

In de praktijk is het mogelijk dat de onderzoekers, wanneer ze een lokaal betreden, vaststellen dat het, in tegenstelling tot wat ze aanvankelijk dachten, om een woning volgens de omschrijving van het Hof van Cassatie gaat en niet om een private plaats die niet toegankelijk is voor het publiek. De onderzoekers moeten waakzaam blijven, want een bewijs verkregen via bijzondere onderzoeksmethoden zal hoe dan ook worden vernietigd wanneer van die methoden gebruik werd gemaakt zonder dat aan de voorwaarden en de verplichtingen van deze wet was voldaan.

01.13 Melchior Wathelet (cdH): In uw voorbeeld moeten de onderzoekers een inijkoperatie uitvoeren om te weten of het al dan niet om een woning gaat!

01.14 Minister Laurette Onkelinx (*Frans*): Telkens er een twijfel bestaat, hebben de onderzoekers er belang bij te veronderstellen dat

het om een woning gaat!

01.15 Melchior Wathelet (cdH) : Un contrôle visuel discret aura donc lieu au préalable pour savoir si l'on a affaire à un domicile ! Autant permettre la prudence, et donner du domicile la notion la plus claire possible.

En matière de secret des sources des journalistes, la loi d'avril 2005 et cette loi-ci sont toutes deux des lois d'exception.

01.16 Laurette Onkelinx , ministre (*en français*) : Je veux bien comprendre les inquiétudes, mais la protection de la loi de 2005 est absolue vis-à-vis de toutes les méthodes d'instruction ou d'information.

01.17 Melchior Wathelet (cdH): Qu'on l'insère dans le projet !

01.18 Laurette Onkelinx , ministre (*en français*) : C'est superflu. Vous déforceriez le principe en le rappelant dans une loi particulière.

01.19 Melchior Wathelet (cdH): Alors, qu'on insère un amendement sur les méthodes particulières de recherche !

01.20 Laurette Onkelinx , ministre (*en français*) : Pas dans le cadre de cette loi ! En revanche, je ne vois aucun problème à renforcer encore la loi de 2005, en ôtant tout doute quant à son interprétation.

01.21 Melchior Wathelet (cdH): J'en viens à la chambre des mises en accusation. Confirmez-vous que le dossier transparent contiendra une retranscription de ce que renferme le dossier confidentiel ?

01.22 Laurette Onkelinx , ministre (*en français*) : Oui, à l'exception de la technique, de la tactique et de la source humaine.

01.23 Melchior Wathelet (cdH): N'y a-t-il pas danger de surcharge administrative ? Ne serait-il pas plus facile de partir du dossier transparent et d'en extraire les éléments pour le dossier confidentiel ?

01.24 Laurette Onkelinx , ministre (*en français*) : C'est bien ainsi qu'il en va.

01.25 Melchior Wathelet (cdH): Les barreaux ont marqué leur accord sur le principe ; ce qui a fait l'objet de plus de discussions, c'est le volet

01.15 Melchior Wathelet (cdH): Een inijkoperatie zal dus op voorhand plaatsvinden om uit te maken of het effectief over een woning gaat! Het is beter voorzichtig te werk te gaan en het begrip woning zo nauwkeurig mogelijk te omschrijven.

Inzake het bronnengeheim van de journalisten zijn de wet van april 2005 en de voorliggende wet allebei uitzonderingswetten.

01.16 Minister Laurette Onkelinx (*Frans*): Ik heb begrip voor uw ongerustheid maar de wet van 2005 biedt een absolute bescherming ten aanzien van alle onderzoek- of vooronderzoekmethoden.

01.17 Melchior Wathelet (cdH): Dan moet men dat maar in het ontwerp opnemen.

01.18 Minister Laurette Onkelinx (*Frans*): Dat is overbodig. Door het in een bijzondere wet te herhalen zou u het principe ondermijnen.

01.19 Melchior Wathelet (cdH): Laten we dan een amendement toevoegen over de bijzondere onderzoeksmethoden!

01.20 Minister Laurette Onkelinx (*Frans*): Niet in het kader van deze wet! Ik zie er daarentegen geen graten in om de wet van 2005 nog eens te verbeteren door elke twijfel over de interpretatie weg te werken.

01.21 Melchior Wathelet (cdH): Wat de kamer van inbeschuldigingstelling betreft, bevestigt u dat het transparant dossier een afschrift bevat van het vertrouwelijk dossier?

01.22 Minister Laurette Onkelinx (*Frans*): Ja, met uitzondering van de techniek, de tactiek en de menselijke bron.

01.23 Melchior Wathelet (cdH): Dreigt er geen gevaar van administratieve overlast? Zou het niet makkelijker zijn om uit te gaan van het transparante dossier en er de elementen voor het vertrouwelijk dossier uit te lichten?

01.24 Minister Laurette Onkelinx (*Frans*): Zo gebeurt dat ook.

01.25 Melchior Wathelet (cdH): De balies hebben met het principe ingestemd; het debat op tegenspraak gaf echter meer aanleiding tot

contradictoire. Pourquoi exclure la possibilité de confrontation par la chambre des mises en accusation ? Pourquoi ne pas plutôt l'admettre, comme propose M. Maingain, en ménageant la possibilité de déroger au principe ?

Les indicateurs ne sont pas repris dans le dossier confidentiel. Ils sont soumis à une procédure. Ne serait pas plus utile de renvoyer ce dossier à la chambre des mises en accusation pour vérification de la procédure ?

Des propositions ont été faites pour ne pas supprimer le pourvoi en cassation. Je suppose que vous interviendrez pour expliquer pourquoi elles n'ont pas été retenues.

Enfin, en ce qui concerne la chambre des mises en accusation, il conviendrait que sa composition soit modulée de façon à ce que ce ne soient pas les mêmes magistrats qui aient à connaître, à la fois, du dossier confidentiel lors de la vérification de la légalité des méthodes et du dossier transparent à l'autre stade de la procédure où la chambre intervient.

Pour conclure, je voudrais dire que je ne suis pas entièrement rassuré par rapport à l'équilibre retenu entre les aspects sécuritaires, les prérogatives de la défense et le respect de la vie privée (*Applaudissements sur les bancs du cdH*).

01.26 Walter Muls (sp.a-spirit): Les pays européens jouissent tous d'une longue expérience dans le domaine du terrorisme national mais aujourd'hui, au 21ème siècle, nous sommes confrontés à une nouvelle forme de terrorisme, un terrorisme international qui fait beaucoup plus de dégâts tant en terme de dégâts matériels qu'en terme de victimes humaines. En créant une psychose d'angoisse, une phobie même, les terroristes veulent nous priver de nos libertés individuelles.

Michael Ignatieff avance qu'un gouvernement se doit de se montrer le plus réservé possible dans la limitation des libertés. Pourtant, certains partis d'opposition – démocratiques – vont tellement loin dans l'indignation morale publique qu'ils veulent limiter les libertés individuelles. D'autres partis jouent sciemment sur la peur et vont même jusqu'à l'alimenter. Certains magistrats du parquet avancent aussi des arguments pour limiter les droits de la défense ! Le seul mot de terrorisme suffit déjà à faire perdre à certains tout sens de la mesure entre ce qu'il faut combattre et les moyens

discussie. Waarom sluit men de mogelijkheid van een confrontatie door de kamer van inbeschuldigingstelling uit? Waarom zou men dat niet mogelijk maken, zoals de heer Maingain voorstelt? Men zou dan tevens in de mogelijkheid kunnen voorzien om van dat principe af te wijken.

De informanten worden niet in het vertrouwelijk dossier vermeld. Ze worden aan een procedure onderworpen. Zou het niet nuttiger zijn dit dossier naar de kamer van inbeschuldigingstelling terug te sturen voor een controle van de procedure?

Er zijn voorstellen gedaan om de voorziening in cassatie niet af te schaffen. Ik neem aan dat u straks zal uiteenzetten waarom ze niet werden aangehouden.

Wat de kamer van inbeschuldigingstelling betreft, zou haar samenstelling moeten kunnen variëren zodat niet dezelfde magistraten én het vertrouwelijke dossier behandelen bij het nagaan van de wettelijke basis van de methodes én het transparante dossier toevertrouwd krijgen in het andere stadium van de zaak waarin de kamer optreedt.

Bij wijze van conclusie wil ik nog onderstrepen dat ik niet helemaal gerustgesteld ben met betrekking tot het bereikte evenwicht tussen de veiligheidsoverwegingen, de privileges van de verdediging en het respect voor de privacy. (*Applaus bij de cdH*)

01.26 Walter Muls (sp.a-spirit): De Europese landen hebben allemaal een lange ervaring met nationaal terrorisme, maar nu, in de 21^e eeuw, duikt een nieuwe vorm van terrorisme op, een internationaal terrorisme met meer veel materiële schade en slachtoffers. Door het creëren van een angstpsychose, een fobie zelfs, willen deze terroristen onze individuele vrijheden fnuiken.

Michael Ignatieff stelt dat een regering zo terughoudend mogelijk moet zijn inzake het inperken van vrijheden. Toch gaan sommige – democratische! – oppositiepartijen zover mee in de morele publieke verontwaardiging dat ze de individuele vrijheden willen inperken. Andere partijen spelen zelfs bewust in op de angst en wakkeren hem nog meer aan. Er zijn zelfs parketmagistraten die argumenten aanvoeren om de rechten van verdediging te beperken! Het woord terrorisme alleen al doet sommigen elke mate van proportie verliezen tussen wat wordt bestreden en waarmee het moet worden bestreden.

à mettre en œuvre pour le combattre.

Pour Spirit, les libertés individuelles constituent une valeur essentielle. Nous sommes donc reconnaissants à la ministre d'avoir amendé le texte initial de la loi sur les méthodes particulières de recherche, notamment sur les points de l'instauration du contrôle judiciaire par l'entremise de la chambre des mises en accusation ou du juge d'instruction, de la désignation de juges d'instruction fédéraux et de la définition des infractions auxquelles s'appliquent les méthodes particulières de recherche. Ces aménagements ont été rendus possibles grâce à la Cour d'arbitrage. Dans ces conditions, la loi ainsi modifiée peut être mise aux voix aujourd'hui et nous l'approuverons.

Nous formulons une première réserve à propos du manque de contrôle démocratique à l'égard de l'application de la loi. Il appartient à mes yeux au Parlement d'assumer cette mission pour éviter des situations pareilles à celles que nous avons vécues à propos de la loi anti-blanchiment. Les méthodes prévues par cette loi sont en effet appliquées de plus en plus largement à des infractions diverses, avérées ou supposées. La loi Franchimont, dont nous débattons prochainement, appelle la même réflexion.

Il me semble indiqué de scinder, au niveau du Parlement, le Code d'instruction criminelle en un code de droit commun et un autre pour les infractions auxquelles s'appliquent les méthodes particulières de recherche.

La question est de savoir ce que nous devons faire lorsque nous constatons que la menace terroriste a fortement diminué, voire disparu. Notre parti estime que les méthodes particulières de recherche, finalement mises en œuvre dans une situation donnée, doivent être reconsidérées dans ce cas.

A l'intention de ceux qui nous obligent à prendre ce type de mesures, j'aimerais paraphraser Gandhi : la violence s'épuise tôt ou tard alors que la paix est inépuisable. (*Applaudissements*)

01.27 Thierry Giet (PS): En 2003, la Belgique s'est dotée d'une loi relative aux méthodes particulières de recherche, dont le maître-mot était, déjà, l'équilibre entre l'efficacité des poursuites et la protection des libertés individuelles. Tous ceux qui ont voté cette loi étaient, sans doute, persuadés avoir trouvé cet équilibre. Force est de constater que la Cour d'arbitrage s'est fondée sur une autre notion de l'équilibre dans son arrêt du 21 décembre 2004, auquel nous tentons maintenant de nous

Voor Spirit vormen de individuele vrijheden een hoog goed. Wij zijn de minister dan ook erkentelijk voor de reparaties aan de oorspronkelijke BOM-wet, zoals het invoeren van de rechterlijke controle via de kamer van inbeschuldigingstelling of de onderzoeksrechter, de aanstelling van federale onderzoeksrechters en de afbakening van misdrijven waarop de bijzondere opsporingmethoden van toepassing zijn. Dankzij het Arbitragehof waren die aanpassingen mogelijk en kunnen wij vandaag die aangepaste wet goedkeuren. Wij zullen dat ook doen.

Een eerste kanttekening is echter het gebrek aan democratische controle op de toepassing van de wet. Ik denk dat het Parlement die taak op zich moet nemen om toestanden zoals met de witwaswet te voorkomen. De methoden van die wet worden immers steeds verder uitgebreid voor allerlei misdrijven of vermoede misdrijven. Ook voor de wet-Franchimont, die wij binnenkort zullen bespreken, kunnen we die vraag stellen.

Het lijkt me een goed idee om vanuit het Parlement het Wetboek van strafvordering op te splitsen in een wetboek voor het gemene recht en een wetboek voor de misdrijven waarop bijzondere opsporingmethoden van toepassing zijn.

De vraag rijst wat we moeten doen wanneer wordt vastgesteld dat de dreiging van het terrorisme in belangrijke mate is afgenomen of zelfs is weggefallen. Spirit meent dat we de bijzondere opsporingsmethoden, die tenslotte voor een bijzondere situatie in het leven worden geroepen, in dat geval weer op tafel moeten leggen.

Voor degenen die ons tot dit soort maatregelen nopen zou ik Gandhi willen parafraseren: geweld raakt vroeg of laat uitgeput, terwijl vrede onuitputtelijk is. (*Applaus*)

01.27 Thierry Giet (PS): In 2003 kreeg België een wet betreffende de bijzondere opsporingsmethoden, een wet die toen al stelde op een evenwicht tussen de doeltreffendheid van de vervolging en de bescherming van de individuele vrijheden. Diegenen die de wet indertijd hebben goedgekeurd, waren er ongetwijfeld van overtuigd dat dat evenwicht gevonden was. Nu blijkt evenwel dat het Arbitragehof dat begrip "evenwicht" kennelijk anders invult in zijn arrest van

conformer.

En ce qui concerne la réparation de la loi suite à l'arrêt de la Cour d'arbitrage, je saluerai tout d'abord l'instauration du contrôle de la chambre des mises en accusation, qui a été renforcé par des amendements prévoyant, d'une part, le principe de l'avertissement de la chambre des mises en accusation par le procureur du Roi ayant l'intention de recourir à une méthode particulière de recherche et, d'autre part, l'allongement à trente jours du délai d'examen du dossier par la chambre des mises en accusation.

Ne pas douter de la bonne foi des policiers ne dispense pas d'une prudence élémentaire quant à la mise en oeuvre de ces techniques. En matière de surveillance visuelle discrète, le projet répond à ce souci de prudence par le biais de son approche de la notion de domicile, qui doit rester évolutive. Sa définition est l'oeuvre de la jurisprudence, prononcée par des juges indépendants et soucieux d'impartialité. Il est de l'intérêt du citoyen de leur faire confiance.

Si, par ailleurs, on peut rassurer le monde journalistique par une amélioration de la loi sur la protection de sources, nous sommes preneurs, quoique les dispositions actuelles me paraissent bonnes.

En ce qui concerne les dispositions relatives aux personnes qui se soustraient à l'exécution de leur peine, le texte initial me posait problème dans la mesure où ce comportement ne constitue pas, en soi, une infraction. Je me questionnais donc sur la finalité judiciaire des méthodes particulières de recherche en ce cas. Les explications fournies m'ont convaincu par rapport à nos engagements internationaux. De plus, le texte voté en commission après amendement me paraît plus adéquat.

Une loi est ce que les praticiens en font, d'où l'importance de la formation des policiers et du contrôle de leur pratique. De là, aussi, l'importance du rôle et de la formation des magistrats, qui vont intervenir dans la mise en oeuvre et le contrôle des méthodes particulières de recherche et vont participer à l'évolution jurisprudentielle de certaines notions.

21 december 2004, waarnaar wij ons thans trachten te voegen.

Om aan dat arrest van het Arbitragehof tegemoet te komen, is er dus dit herstelwetsontwerp, dat in de eerste plaats voorziet in de instelling van een controle door de kamer van inbeschuldigingstelling. Die controle werd nog versterkt door een aantal amendementen die er enerzijds toe strekken principieel vast te stellen dat de procureur des Konings die gebruik wil maken van een bijzondere opsporingsmethode, de kamer van inbeschuldigingstelling moet verwittigen, en waarmee anderzijds beoogd wordt de termijn voor het onderzoek van het dossier door de kamer van inbeschuldigingstelling tot dertig dagen te verlengen.

Het is niet omdat men de goede trouw van politiemannen niet in twijfel trekt dat men niet een minimale voorzichtigheid aan de dag hoeft te leggen wat de toepassing van die technieken betreft. Inzake onopvallend oogtoezicht komt het ontwerp aan die eis inzake voorzichtigheid tegemoet via zijn aanpak van het begrip woning dat evolutief moet blijven. De omschrijving ervan vloeit voort uit de rechtspraak zoals die vastgelegd werd door rechters die onafhankelijk zijn en die onpartijdig willen zijn. De burger heeft er alle belang bij dat hij hen vertrouwt.

Als men daarenboven de journalistieke wereld kan geruststellen door de wet over de bronbescherming te verbeteren, zijn wij vragende partij ook al lijken de huidige bepalingen me goed.

Wat de bepalingen betreft met betrekking tot de personen die zich aan hun straf onttrekken, had ik een probleem met de oorspronkelijke tekst omdat dit op zich geen strafbaar feit is. Ik had dus vragen bij de gerechtelijke finaliteit van de bijzondere onderzoeksmethoden in dat geval. De nadere toelichting heeft me kunnen overtuigen dat er geen probleem rijst met betrekking tot onze internationale verplichtingen. Bovendien lijkt de tekst die na amendering in commissie werd goedgekeurd, beter aan de doelstellingen te beantwoorden.

Een wet staat en valt met de uitvoering in het veld. De opleiding van de politieambtenaren en het toezicht op de praktijk is dan ook van het grootste belang. Daarom ook is de rol en de opleiding van de magistraten zo essentieel: zij komen immers tussenbeide in de tenuitvoerlegging van en het toezicht op de bijzondere onderzoeksmethoden en ze dragen ook bij aan de evolutie die sommige begrippen in de rechtspraak zullen doormaken.

La responsabilité du Conseil supérieur de la justice est écrasante à cet égard car il détient, en définitive, le pouvoir de les nommer. À côté des conditions de compétence et d'intelligence, il se doit d'être particulièrement attentif au souci qu'ont les candidats du respect des libertés individuelles et de l'égalité des armes. Celle-ci est assurée dans la loi : le but de la répression est d'obtenir des condamnations, ce qui ne peut se faire qu'avec un dossier bien monté et identique pour le juge amené à trancher et pour le prévenu. Il relève donc de l'intérêt de tous de fournir à chaque partie le plus grand nombre de preuves possible, dans le respect du principe du débat contradictoire.

Notre équilibre démocratique est mis en question par ces criminalités organisées et financières qui la taraudent. Nous devons nous donner les moyens de lutter mais, aussi, trouver un équilibre : la responsabilité nous incombe de voter les textes qui consacrent cet équilibre (*Applaudissements sur les bancs de la majorité*).

01.28 Bart Laeremans (Vlaams Belang) : Les plus vives critiques à l'égard de ce projet émanent d'organisations douteuses qui ne se soucient guère des droits de l'homme : la « Ligue des droits de l'homme » et la « Liga voor de Mensenrechten », des organisations remplies de marxistes pur sang et d'autres personnages peu démocratiques qui bafouent la liberté d'expression.

En raison du dépôt particulièrement tardif du projet, les discussions ont dû être menées à la hâte, ce qui s'est traduit par d'importantes négligences, qui ont encore dû être rectifiées in extremis. C'est grâce à la bonne volonté de l'opposition que le projet a encore été finalisé à temps.

En outre, la notion de *provocation* mentionnée à l'article 2 est beaucoup trop large. La limite de ce qui est autorisé - la création d'une occasion de commettre un délit sous l'influence de la police - est très mince, ce qui jouera en faveur du délinquant. Par ailleurs, cette disposition ne s'applique pas uniquement aux techniques de recherche. Elle devra probablement faire l'objet d'une nouvelle modification à brève échéance.

La séance est levée à 12 h 34. Prochaine séance ce mardi 20 décembre 2005 à 14 h 15.

Terzake draagt de Hoge Raad voor de Justitie een verpletterende verantwoordelijkheid vermits hij per slot van rekening over de bevoegdheid beschikt om ze te benoemen. Hij moet niet alleen toezien op de bekwaamheid en de intelligentie van de kandidaten, maar moet ook grondig onderzoeken of ze in staat zijn voldoende respect op te brengen voor de individuele vrijheden en de wapengelijkheid. Deze laatste wordt in de wet verzekerd: de repressie moet tot veroordelingen leiden, wat enkel mogelijk is indien het dossier goed is samengesteld en de rechter die uitspraak zal moeten doen en de verdachte over hetzelfde dossier beschikken. Het is dus in het belang van alle partijen dat iedereen, met inachtneming van het beginsel van het tegensprekelijk debat, over zoveel mogelijk bewijsstukken beschikt.

Het democratisch evenwicht wordt verstoord door die georganiseerde en financiële misdaadorganisaties die ons bestel ondermijnen. We moeten onszelf de nodige middelen toekennen om de strijd aan te gaan, maar we moeten ook naar een evenwicht streven. Het behoort tot onze taken om de teksten goed te keuren die dat evenwicht bestendigen (*Applaus bij de meerderheid*).

01.28 Bart Laeremans (Vlaams Belang): Dit ontwerp wordt het hevigst bekritiseerd vanuit een bedenkelijke hoek waar men het niet zo nauw neemt met de mensenrechten: de zogenaamde Liga voor de Mensenrechten en de zogenaamde Ligue des droits de l'Homme, organisaties vol marxisten pur sang en andere ondemocratische figuren die de vrije meningsuiting onderuithalen.

Doordat het ontwerp bijzonder laattijdig werd ingediend moest de bespreking ervan overhaast gebeuren, met opmerkelijke slordigheden tot gevolg, die op het laatste moment nog moesten worden gecorrigeerd. Het is dankzij de *goodwill* van de oppositie dat het ontwerp nog tijdig is afgeraakt.

Daarnaast wordt het begrip *provocatie* in artikel 2 al te zeer verruimd. De grens met wat wel toegelaten is, het scheppen van een gelegenheid om een misdrijf te plegen door toedoen van politie, is flinterdun, wat in het voordeel zal spelen van de delinquent. Daarenboven geldt deze bepaling niet alleen voor de bijzondere opsporingstechnieken. Deze wetsbepaling zal wellicht op korte termijn weer moeten worden gewijzigd.

De vergadering wordt gesloten om 12.34 uur. Volgende vergadering dinsdag 20 december om 14.15 uur.

